

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGETES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor.
Fél évre 4 .

Egész évre 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.



A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíthatnak.

Haladunk.

A kormányának indokoltan vallott törekvése a vidéki központok megteremtése és rendeltetésének megfelelő támogatása. Ez nem lokális, ez országos érdek. Mesterségesen nem lehet az ilyen gócpontokat kreálni. Ezeknek önmagukban kell bírniok a feladatuk teljesítéséhez megkívánt képességet, melyet az államhatalom s egyéb tényezők támogatása csak fokoz, erősbbít és erőforrásokhoz juttat.

A helyi viszonyok szerint alakul ki az ilyen központok életképessége. Mezőgazdasággal foglalkozó vidékeken az a hely izmosodik központtá, ahová a termények és jószágok áruforgalma irányul.

Ilyen gócponttá nem lehetne tenni a legmesszebbmenő állami támogatással sem Petrozsényt. Ez a község már önerejéből fejlődött a Zsilvölgy ipari s kereskedelmi központjává s mint ilyen nemzetgazdasági, magyar nemzeti érdekből fontos állami feladatok, kultur-misszió teljesítésére van hivatva. Rohamos és céltudatos fejlődésének rövid ideje alatt ennek elvitázhatlan bizonyítékát adta ez a község.

Felismerte ezt a kormány és az ország. Igaz, hogy a szerénység és erőnk korlátai között igyekeztünk önerőből létesített alkotásainkra irányítani a közfigyelmet. És nem zárhoztunk el korlátolt anyagi képességünk megismertetésével rámutatni azokra az erőforrásokra sem, amelyek alapfeltételét képezik a Petrozsényre váró kulturális feladatok teljesíthetőségének.

Midőn ezt tettük, állami érdek lebegett előtt.

tünk. Ez irányított főként az államtól várt, a kívülről jövő támogatás kieszközlését célzó akciónkat.

Ez önmagunk iránti és hazafias kötelességünk volt abban a tudatban, hogy a segélyt, a támogatást nem szokták felkínálni, hanem bizony azt — ha rá vagyunk utalva — kérni és ismét kérni illik, vagy legalább is nem szégyen.

Tehát kértünk és adattott.

A kormány már több esetben nyújtott segítő támogatást arranézve, hogy e végvidék határőr-állomásán a természetes fejlődés útján elfoglalt pozíciókat megszilárdítsuk s garanciákkal körül-sáncoljuk, belátva, hogy csakis így izmosodhatunk állami feladatot képező üdvös akció kifejtésére képessé és erőssé.

Sokat kértünk egyszerre, magunk is beláttuk. Mindent még nem, de eleget kaptunk arranézve, hogy a kormány jóakaró támogatása iránt hálás elismeréssel adózzunk.

Esetről-esetre referáltunk az állami támogatásról. Most ujabban arról az örvendetes tényről adunk hírt, melylyel Petrozsény község közönségének évek óta táplált óhajta teljesült. Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter átadta a községnek a főgimnázium mellett lévő kincstári telket, középítkezések (kir. járásbíró-ság, adóhivatal, község-háza s. t. b.) céljára.

Ezt az adományt csak az tudja igaz értéke szerint becsülni és mérlegelni, aki a helyi viszonyokat ismerve a község központján levő ezen telek becsértékéről fogalommal bír. Hatványozza azonban értékét a cél, amelynek érdekében adományozva van. El van enyészttetve a kir. járásbíró-ság szervezésének a hivatalhelyiségek elhelye-

zése tekintetében fennállott akadálya. Hogy ez mit jelent, nem szükséges bővebben okadatolni. Harmincezernyi honpolgár várja itt a Zsilvölgyben már évtized óta, hogy az igazságszolgáltatás foruma elé éppen úgy járulhasson, mint hazánkban más polgárai, amit eddig a távolság fárasztóvá, költségessé s olykor lehetlenné tett.

Hatalmas lépéssel közeledtünk tehát az egész Zsilvölgy közönsége legégetőbb szükségletének ki-elégítéséhez, melynek megnyugtató garanciája az érintett telek adományozásával kapcsolatos ama határozott kikötés, hogy ott csakis közcélra szolgáló s határozottan s kifejezetten a kir. járásbíró-ság elhelyezésére szolgáló épület emelhető. Ezen kikötésben implicite bennt foglaltatik a petrozsényi kir. járásbíró-ságnak a közel jövőben való szerve-zése is, amire nézve illetékes helyről azon örvendetes értesülést nyertük, hogy már a folyó évben fel fog állittatni a kir. járásbíró-ság, aminek folyamánya a kir. tettekönvi hatóság és kir. adóhi-vatal.

Ha mindezeknek tudatában mérlegeljük az érintett telek adományozásának horderejét, el kell ismernünk a kormány jóakaró támogatását s azt, hogy haladásunk feltételeinek megszerzésében segítő kart nyújt felénk s haladásunknak útját egyen-getti. Természetes, hogy mi sem térhetünk ki a község fejlődése érdekében reánk háruló köteles-ségek teljesítése elől. Azok alkotások, melyeknek létesítése folyamatba van, azt bizonyítják, hogy Petrozsény község közönsége anyagi képességének határáig menve meghozza erre a célra szükséges áldozatot.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGZÁJA.

Kulacsok.

Maradjunk — legalább gondolatban — a szabad ég alatt, a sokaság között és olvassuk le a szép és nyájas és büszke és szelid és szilaj és ragyogó asszonyok és lányok ábrázatából, ami onnan minden indis-kréció nélkül leolvasható. Keressük meg a sima arcok megfigyelése közben azt a kulacsot, mely az arcjáték titkait némileg föltárja, azt a kulacsot, mely valamen-nyire megnyitja előttünk a lélek tükörének háttérét, vagy is azokat a rugókat, okokat, érzéseket és lélekbeli villámáramlásokat, melyek az arc játékait szabályozzák, vezetik. Más szóval: betűzzünk ki a fiziognómia rejté-lyeiből — megfigyelés és következtetés révén — valami-t.

A divatos hajzat eltakarja ugyan a homlokot majd-nem egészen, de hiszen erre alig van szükségünk. Az agynak esontbástyáján nem cikáznak át se az indulatok, se az ötletek. A homloknak éppen csak annyi szerepe van az arcjátékban, hogy a szem haragos kisugárzásá-nak függélyes, — a csodálkozásnak pedig vízszintes hullámvonalakkal akkomponál. Ráncozba verődik a homlok, valahányszor szigorúvá lesz a tekintet, de már a ko-molyság és a mogorvaság hangulata közt levő árnyalat-beli különbséget elváltozással nem kíséri. A fület is csak állat hegyezi, de nem az ember. Az orrcimpák is csak elvettve mozdulnak meg és akkor is az indulatok nem jellegét árulják el, csak az erejét. Az arcsonatok szintén mozdulatlan pillérei az ábrázatnak és legfőljebb látszó-lagos szerepük van az arc mozdulataiban. Az arcjáték alfája és omegája tehát igazában csakis a szem és a száj mozgékonyaságára és az ezek által előidézett arcjel-

legváltozásokra szorítkozik. Mellözve az árnyalatokat, keressük először is ama két véglelet, melyet a szemnek és a száznak fizikuma megenged.

Ha úgy tetszik — legyen most nyár avagy tél. Hiszen a gondolatnak nem parancsol a kalendárium.

... A szabadban vagyunk. Szép, fiatal urihölgy és egy hozzáillő fiatalember jönnek egymással szembe. Már messziről köszöntik egymást mosolylyal. Jegyesek. — Hátradugott karral közeleg menyasszonya felé a férfi és mikor már csak két lépésnyire van tőle, hirtelen egy pompázó rózsát nyújt feléje üdvözlétül, meglepetés gya-nánt.

A hölgy — ugyebár — tágra nyílt szemmel nézi a virágot és az indulatszó elröppenő hangját derűs mo-solygás kíséri. Mind a két arcmozdulat, ugy a táguló szemhéj, valamint a szájszögleteknek fölfelé hajló gyön-géd körvonala, vagyis a mosoly: az arc színjátékában egy-egy főszereplő, annak szingazdagságában egy-egy alapszín, az arcjáték változatosságában egy-egy jelentős tényező.

Most idézzük fel ugyanezen jelenet keretében az ellenkező hatást, hogy az ellentétes arcmozdulatot lássuk, vagyis a kellemetlen meglepetést.

Mialatt a fiatalember hölgye felé közeleg, észre-vétlenül valami undort ébresztő főreg hullott a virágra és így az udvariassági aktus éppen ellenkezőjét idézi elő annak, amit célba vett: — az ifjú hölgy önkény-telenül hátralép, ugyanekkor összeszorítja szemhéjait annyira, hogy látóképessége a minimumra fokozódik le és a megfelelő indulathang kifakadása közben a száj-szögletek egy-egy lefelé hajló körív bekezdő vonalát mutatják.

Ebből tehát azt állapíthatjuk meg, hogy a szem-

héjak kinyílnak, kitágulnak a kellemes — de lezárulnak, összecsukódnak a kellemetlen látvány hatása követ-keztében. Bizonyára ezen fordul meg a kérdés. Ez adja meg, e sorok írójának laikus véleménye szerint, az arc-játék egyik részletének magyarázatát. A kellemessel, a széppel, a gyönyört ígérő és élvezetet fakasztó, — va-lamint minden oly jelenséggel szemben, melyre nézve a villámszerű gyorsasággal cikázó gondolatnak intőszava ezt hirdeti: „jól meglekintsd!”: — látnivagyóvá lesz az ember a lehetőség legszélsőbb határáig. A szemhéjak a boltynak leghátsóbb vonaláig visszahúzódnak, hogy a szemgolyónak látóereje akadálytalanul érvényesülhessen. Viszont a kellemetlennel, a ruttal, az undort fakasztó, vagy minden oly jelenséggel szemben, melyre nézve az agyvelő telefonhíre, annak ösztönszerű értelme abban öszpontosul, hogy „jobb volna nem látni”: — szemet huny az ember. Szemet huny, de csak az ösztönszerű óvatosság határain belül, vagyis: nem egészen. A szem-héjak nem zárulnak szorosan egymásra, de majdnem érintkeznek egymással, hogy a részben leborított szem-golyónak illetéktelenül korlátozott látóereje által mintegy redukáltassék a látvány kellemetlen, visszataszító, vagy ellenszenves mivolta. Ezzel a nagyjában megjelölt el-mélettel megegyezik az a mindennapos tapasztalat, hogy a büszkeségnek, a gőgnek, az undornak, a kicsinylésnek, a megvetésnek, az utálatnak, az ellenszenvennek, a meg-botránkozásnak közös tünete az, hogy a szemhéj többé-kevésbé elfedi a szemgolyót. Ellenben a nagybecsülés, a szeretet, a rokonszenv, az öröm, a remény, a vára-kozás, a csodálkozás és minden oly érzés, mely folyta-tásra vár: egészen föltárt szemhéjak mögül sugárzik.

Az idegek eme játékában nevezetesen véljük azt,

Ipari szakiskolák.

A kereskedelemügyi miniszter a hazai iparoktatási intézetek hálózatának fokozatos kiegészítésére törekedvén, azon eredményre jutott, hogy a ma fennálló iskolafajok, nevezetesen a felső ipariskolák, ipari szakiskolák és kézműves-iskolák, melyek több évre terjedő tanfolyamokon egész nap oktatást nyújtanak, nem elegendők arra, hogy a fennálló igények kellően kielégíthetők legyenek. Nevezetesen ily intézetek nem létesíthetők mindazon városokban s községekben, melyek ipara gondozást igényel, továbbá nem minden iparág alkalmas arra, hogy ezen intézetek zárt tanításai rendjébe beillesztessék, és végül még az általuk felkarolt iparágakban is csak csekély hányadát fogadhatják be a kiképzést igénylő iparosságoknak. Szükségesnek tartja említeni a miniszter olyan iparoktatási intézménynek létesítését, melyekkel ezen hiányok lehetőleg csökkentetnek, s erre kiváló eszközül kínálkoznak az ipari tanfolyamok, melyek a gyakorlatban már működő iparosmestereknek és segédtermékeztőlnek nyújtanak módot a továbbképzésre. A fennálló iparoktatási intézetek keretében már eddig is szerveztettek ily tanfolyamok, melyek többnyire kellő eredményt is tudtak felmutatni; ezeket a miniszter a jövőben is fenntartani és fejleszteni kívánja. Ezek mellett azonban tanfolyamokat kíván szervezni oly városokban is, ahol egyébként iparoktatási intézetek nincsenek, amennyiben az illető város ipari viszonyai azt kívánatosnak tartja. Az ipari központokat fokozatosan rendes ipari szakiskolává kívánja ellátni, s ezért ezekben az ily tanfolyamok szervezését ideiglenes jelleggel tervezi addig, míg ott a szakiskola felállítható lesz; állandó jellegű tanfolyamokat kíván azonban létesíteni az oly városokban, melyek ipari viszonyai ipari szakiskola létesítésére nem alkalmasak. E tanfolyamok ugyanis elsősorban a kisipari kézművesség továbbképzését lennének hivatva szolgálni és ezért főként ott bírnak jelentőséggel, ahol a gyárpar még ki nem fejlődhetett, de a helyi viszonyok nagyobb számú kisiparosnak nyújtanak létalapot. Ide sorolapód az Alföld számos jelentékeny város, melyben a földmívelés képezi még a közgazdaság alapját, de ide tartozik az ország minden részében számos kisebb-nagyobb város és község is, melynek jelentékenyebb kézműipara e tekintetben támogatást igényel. Egyes kereskedelmi és iparkamarák, valamint egyéb helyi érdekeltségek már eddigelé is igyekeztek dícséretes buzgalommal ily tanfolyamokat létesíteni, de a szervezetlenség miatt állandóbb eredményt biztosítani nehezen tudtak. A jövő évi állami költségvetésben a technológiai iparmúzeumok intézményében ezen tanfolyamok egységes irányítására külön szervről kíván a miniszter gondoskodni, és nevezetesen a budapesti magyar királyi technológiai iparmúzeum feladata lesz ezen speciális tanfolyamok különös gondozása. Az 1907. évi állami költségvetésbe már nagyobb összeget is állíthatott be ezen tanfolyamok szervezésére. Jóllehet az ezuttal előirányzott összeg még távolról sem elég a jelzett cél teljes megvalósítására,

de igenis elegendő az ügy megindítására és a közelebbi jövő szempontjából szükséges előkészületek megtételére, miért is már most alkalmat kíván nyújtani az érdekeltségnek a kellő megnyilatkozásra. Kiváló súlyt helyez a miniszter olyan tanfolyamok életbeléptetésére, melyek magoknak az iparosmestereknek továbbképzésére szolgálnának; de emellett gondoskodni kíván a segédtermékeztől továbbképzéséről is. A tanfolyamokat két főtípus szerint óhajtja szervezni a miniszter. Az első a tanfolyam székhelyén lakó iparosoknak, illetve segédtermékeztőlnek nyújtana néhány hónapra terjedőleg esti és vasárnapi oktatást; a másik rövidebb ideig nyújtana egész napi oktatást környékbeli iparosmestereknek, kik időmúlástás címén némi ösztöndíjban is részesülnének, hogy létfontosságuk a tanfolyam tartamára biztosítható legyen. Ahol műhelyekkel ellátott iparoktatási intézetek állanak fenn, az iskolai műhely a tanfolyam céljaira fel lesz használható, úgy, hogy a gyakorlati oktatást is nyújthat. A műhelyi oktatáson kívül azonban e tanfolyamok ki fognak terjeszkedni az illető iparág eredményes gyakorlásához szükséges egyéb szaktárgyakra is, melynek a szerkezetben és szakrajz, a technológia, az árverítés és a könyvvitel. Arra fog törekedni a miniszter, hogy idővel az összes tanfolyamokat megfelelő műhelyi berendezéssel lássa el; addig is azonban fel akarja használni az alkalmat arra, hogy az érdekelte iparosság a kellő előkészítő oktatásban legyen részesíthető. A külföldön szerzett tapasztalatok is azt mutatták, hogy ily tanfolyamokkal csak kellő előkészítéssel és gyakorlattal bíró, értelmes és buzgó iparosoknál lehet célt érni; ahol ezen előfeltételek hiányoznak, sikerre számítani nem lehet. Bizik a miniszter abban, hogy értelem és buzgóság tekintetében iparosainknál nem is lesz hiány; de figyelembe kell venni azon körülményt, hogy kisiparosaink nagy része oly időben tanulta mesterségét, mikor még a tanulásra és továbbképzésre a mai segédezőkörülmények nem voltak meg. Fontos feladat tehát az oly előkészítő tanfolyamokról való gondoskodás is, amelyeken az iparosok a teljes műhelyi tanfolyam sikeres követésére szükséges előismereteket szerezhetik meg az emlitett tantárgyakból. Ily előkészítő tanfolyamokról kíván mindenekelőtt gondoskodni az oly városokban, hol iskola műhelyek még nincsenek; az itt előkészített iparosok a további műhelyi kiképzést vagy helyben nyernek az illető műhely létesítése után, vagy pedig — ösztöndíj mellett — a fentjelzett módon másutt rendezendő tanfolyamon nyernének további kiképzést. Hasonló irányban kíván a miniszter gondoskodni a segédtermékeztől kiképzéséről is, lehetőleg elkülönítve azt a mesterektől. Minthogy pedig a külföldi példák azt mutatták, hogy az ily tanfolyamok sikeres elvégzése után nyert oklevelek, dícsérő okiratok kiváló erkölcsi buzdító hatással vannak e tanfolyamok látogatóira, ilyenek kiosztásáról is kíván gondoskodni. Eredményt az ilyen tanfolyamoktól természetesen csakis akkor várhatni, ha az érdekelte iparosság megragadja a továbbképzésre kínálkozó alkalmat, s a tanfolyamokat buzgón látogatja. Fontos hivatást teljesítenek a keres-

kedelmi és iparkamarák, de az ipartestületek és ipartársulatok is, ha ezen cél szolgálatába állva, az iparos-ságot a továbbképzés eszméjének megnyerik. A tanfolyamokat nem kívánja a miniszter az iskolai formalitások merev korlátai között szervezni, hanem szabad szellemben inkább a társas érintkezés alakjában, hogy iparosaink azok körében meggyőződéses legyenek. Tevékeny részvételre számít az iparosok között a tanfolyamok szervezése, a tanítás kereteinek megállapítása terén is. Csakis ott fognak tanfolyamok szerveztetni, ahol a helyi érdekeltség óhaja erre nézve megnyilatkozott. A miniszter a magasabb elméleti képzettséggel bíró tantervön kívül arra alkalmas, kiválóbb iparosmestereket is meg kíván nyerni az oktatás ellátására. A szorosan vett tanterv anyagán kívül e tanfolyamok ily úton módot fognak nyújtani az iparosságnak arra is, hogy iparuk gyakorlása szempontjából fontos egyéb kérdésekben is felvilágosítást és utbaigazítást nyerjenek.

Minthogy csakis ott fognak a fentebb ismertetett tanfolyamok szerveztetni, ahol a helyi érdekeltség óhaja errefelé megnyilatkozik, iparosaink szaktárgy oktatása és továbbképzése érdekében a miniszter intencióját és intézkedését ismertetni indokoltnak tartottuk a helyi érdekere való tekintettel.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A petrozsényi olvasókör által f. hó 12-én este a Wagner szálló szőpén díszített nagytérben rendezett bál minden tekintetben fényesen sikerült. Ez volt Petrozsényben az idei farsang első táncvigalma. A tágas terem és a melléktermek Petrozsény és vidéke válogatott közönségének találkozási volt s vidám hangulatban hajnalig szölt a zene, és a fiatalság ropta a táncot. A táncos ifjak ellen nem lehetett panasz. A hölgyek kedvükre táncolhattak. Karneval herceg petrozsényi trónfoglalása emlékeztet les mindazoknak, akik ezen este fényes vigalmán részt vettek. Hozzájárult a hangulat fokozásához a jó zene, melyet Mezei Péter petrozsényi jól szervezett zenekara szolgáltatott. Wagner konyhája és pincéje osztatlan elismeréssel derekasan kielégítette az igényeket. A négyeseket 60—70 pár táncolta. A jelen volt hölgyek névsorát a következőkben sikerült összeállítanunk. A s z ö n y o k : Azzola Jánosné, Bauer Vilmosné, Becker Dávidné, Berkovits Miksáné, Bartalics Jánosné, Fábian Gyuláné, Graffius Vilmosné, Goldmann Henrichné, Grosz Hermanné, Grosz Sándorné, Herz Mórné, Jancsó Ferencné, Janza Vazulné, Joanovits Jánosné, Klein Lipótné, Kádár Józsefné, Kohn Lázárné, Leitner Józsefné, Marek Mórné, Molnár Ottóné, Nussbaum Zsigmondné, Pick Samuné, Sternberg Bertalané, Süszer Mihályné, Süszer Bernátné, Spiegel Sándorné, Schwalb Náthánné, Schäffer Mihályné, Varga Ignácné, Váradi Vilmosné, Wiegenfeld Adolfné, Weisz Mórné, Ullmann Lipótné, Ungár Sándorné (Nagybaár). L á n y o k : Abraham Ida és Lujza (Szászváros), Braun (Pick) Juliska,

hogy csodálatos gyorsasága megelőzi az ítélezést, vagyis az agy mérlegelésének, számvetésének és elhatározásának aránylag lassu funkcióját. A szemideg az igazi érzés első impulzusának enged, míg a konvencionális érdekek csak későbbben érvényesül mint céltudatosan dirigált arcjáték. Itt tehát valamelyes csekély időköz két szempillantást választ el egymástól, melyek közül az első az igazi érzést árulja el, míg a második a kifejezésre juttatni szándékoltt álítólagos érzést mutatja be. Illusztrációul ismét egy menyaszonny átlitunk a megfigyelő visszaemlékezés látszóve elé. Egyben száműzzük szívéből a boldog szerelmet. Halvány és szenvedő arcu a fiatal menyasszony és — engedelmes a leányzó! Nem a vőlegényét szereti, hanem mást. A szülői akarat válaszfal közte és ideálja közt. Most a mamájával sétál, hirtelenül megpillantja a szívének ideálját... és ime... a szemhéjak egy szempillantásnyi időn belül kitágulnak — azután, de csakis azután húzódnak ismét összecs, hogy az arcnak nyugodt, sőt lehetőleg közömbös, vagy hideg kifejezést adjanak. Az előbbi az eleven érzésnek hullámvérését tükrözte vissza, míg az, ami utánkövetkezik, már az átgondolt akaratnak megnyilatkozása, az engedelmes leánynak alkalmazkodása: csinált viselkedés, képmutatás!

A további séta folyamán eléjük toppan a vőlegény is. Ugyanaz, kit a lány nem szeret, de engedelmesből hozzámenni készül. A beszéde most megfordított rendben játszódik le. A komoly, az örömtelen, a vádat és némi kiesínylést tartalmazó önkénytelen szemmozdulat előre veti árnyékát és csak azután, egy töredéknyi perccel későbbben jelentkezik a céltudatos akaratnak engedelmeskedő beszédszöveg, vagyis: a kellemes meglepetésnek hazug imitációja.

E két szempillantás közé esik a kules, mely megnyitja a lélek bezárt ajtaját és egy másodpernyi betekintést enged az érzések közé. A kules az indulatokat és érzéseket jellemző arc, illetve szemmozdulatok megkülönböztetésében és abban a megfigyelésben rejlik, hogy mond-e mást és ha igen, mennyiben mond mást az önkénytelen reflexmozdulat, mint az a rákövetkező arc kifejezés, melyet a viszonyokat és körülményeket áttekintő céltudatos akarat — utólagosan — diktál.

Mint ahogy a fény és hang haladásának időkülönbségből ki lehet számítani a távolságokat, azonképpen az önkénytelen és a szándékos arcváltozások differenciájából ki lehet számítani az érzéseket. Így nyílik meg a függöny és így válik láthatóvá, amit elfátyolozó különbségek szövetségében belül a lélek rejte tartogat. A járatlan vivő is egy szemmozdulattal szokta elárulni, hogy az, amit későbbben parancsra végez a szem, nem egyéb mint társadalmi illem, üres külsőség, konvencionális hazugság.

Ez a rögtönzött elmélet természetesen még vázlatnak is csak töredék. Egyelőre hiányzik a válasz arra a kérdésre, hogy mit beszél a száj akkor, amikor — hallgat.

F. K.

Apróságok Mátyás királyról.

A magyar nép Mátyás királyt különösen szerette, tisztelete jelül még ma is emlegeti a nagy királyt s a közmondást, hogy: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság” ma is mindenütt ismerik és használják is. A nagy királyról sok apró történetet tud a nép, mely történetek a dícső fejedelem igazságos lelkét tükrözik vissza; de e történetek mellett még van sok olyan, amelyet kevésbé, vagy egyáltalán nem ismernek. A közbeszédben hadd soroljunk hát be egy pár ismeretlen igaz adat, igaz történet, a nagy király emléke tisztelően, hadd erősödjék a magyar jellem is.

Mikor Mátyás király Frigyes római császárral hadba ment, Mátyás királytól kihallgatást kért egy katona, aki azelőtt Frigyes császár szolgálatában állott. A katona arra kérte a királyt, hogy engedné át Frigyes szolgálatába vissza.

Meglepetten hallotta ezt a király.

— Hogyan? Nem szégyenled, hogy ellenségem táborába akarsz menni, éppen te, akit béke idején jól tartottalak?

— Valamikor esküvel fogadtam a császárnak, hogyha bajban les, segítségére megyek.

— Esküvel?

— Igen.

— Jól van fiam. Szólj a tárnokmesternek, adjon neked 10 aranyat és menj. Dícsérlek, hogy esküdet megtartod. Az esküt a magánéredknél, sőt a király barátágánál is többre kell becsülni. Mehetsz, nem haragszom, de szeretlek szívemből.

Egyszer egy királyi lakomán a római urak a magyar közmondásokat csepegtették, egyik-másik azt mondta, hogy a magyar közmondásoknak nem sok értelme van. „Nincs rosszabb a sajtnál” ez a közmondás is igaztalan, mert bizony a sajt jó eledel.

— Beszéltek ti jó urak — szölt Mátyás király — anélkül, hogy ismernék a magyar ember eszjezésát. Mikor a magyar ember azt mondja: „Nincs rosszabb a sajtnál”, azt érti, hogy amikor semmink sincs, az a n i n c s rosszabb, mint mikor sajtnak van.

Mátyás király többször mondta, hogy ő három dolgot nem szeret: a melegített levest, a megengesztelt barátot és a szakállas asszonyt.

Nyilvánvaló, hogy a melegített levesben van valami kellemetlen, a megengesztelt barátban a régi ellenségből, a szakállas asszonyban a férfiaságból, ami azt a gyanut kelti, hogy az ilyen asszony a vétekre is férfias bátorsággal bír.

B.

Bartalics Teréz, Berger Minka (Tustya), Bauer Berta és Ella (Csimpa), Berger Hermína, Fenyves Irén (Arad), Grosz Margit, Goldmann Szabina, Grünblatt Margit (Nagy-szeben), Huber nővérek, Joanovits Katica, Junger N. Kohn Irén, Kapcza Margit, Kaufmann Rózi (Budapest) Kohn Lottika, Kocander N. (Déva), Leitner Bella, Molnár Ella (Csimpa), Popov Darinka (Petrilla), Pfeiffer Ilka, Sternberg Olga, Süszer Irma, Süszer Gizella, Székely Irén (Petrilla), Schaffer Katica, Távolyi Gizella, Ungár Etuska (Vulkán), Weisz Etelka. — Ugy az erkölcsi, mint az anyagi siker felülmuta a várakozást. Felülízték: Marek Mór 16 kor., Dr. Ajtay Aladár orsz. képvis., Janza Vazul, Székely Jenő 10—10 kor. Halász Sándor 8 kor., Jancsó Ferenc 6 kor., Jónap Bertalan, Grausam Károly, Ullman Lipót, Sternberg Berta, Pick Samu, Becker Dávid 5—5 kor., Rosenberg Herman (Arad), Zádory Károly, Krausz József, Graffius Vilmos, Fehér Ignác 4—4 kor. Friedmann Bernáth, Azzola János, Peccol Sándor, Rosenberg Salamon, Schaffer Mihály, Spiegel Sándor, Molnár Ottó (Csimpa), Deutsch Loránd, Lövy Rudolf (Szászsebes), N. N. 2—2 kor. N. N. 1.40, Grosz Jakab, Weisz József, Vulaszky Jakab, Varga Nándor, Bogdy József, Grosz Henrich, N. N. 1—1 koronát.

— **Táncmulatság.** A petrozsényi evang. nőegylet saját pénztára javára a társulati (Györke-féle) vendéglőben 1907. január hó 27-én táncmulatságot rendez. Kezdeté esti 8 órakor. Belépti-díj: személyenként 1 korona, családonként, 3 személyig, 2 korona. Felülíztések köszönettel fogadtatnak. A zenét Mezei Feri zenekara szolgáltatja. Felhívjuk rá az érdeklődők figyelmét.

— **A bohó-estély,** melyet az ipartestület farsang végén, febr. 12-én rendez, az előkészületekből következtetve szórakoztató s vidám lesz. A rendezőség mindent elkövet az estély sikere érdekében. Az ipartestület elnöke a rendező bizottság több tagjával az építőiparosok országos kongresszusára Budapestre utazván ilyen estélyeken részt vesznek, hogy meglepő újdonságokkal változtatással s kellemesen szórakoztatóvá tegyék Karnevál bucsuzását.

— **Razzia.** „Szerahojok“-nak, „baráberek“-nek hívják nálunk azokat a kétékes ekzsztenciákat, akik olykor-olykor napszámra is elmennek, hogy az így szerzett néhány filléren a pálinkás putikokban holtreszreghassák magukat. Akad köztük veszedelmes alak is akit a dologkerülés nyomán járó éhség, illetőleg munkakönyvel nem tudtak igazolni magukat, az előjáróság illetőségük helyére toloncoltatás végett a főszolgabíró-sághoz kísértette és pedig: Scherbán János, Nagy Ferenc, Balogh László ácssegédek, Deák Sándor, Máncsh József, Kovács Mihály, Oargá Petru Pavel, Krákolczky Gyula, Boga Mária, Rod Gergely, Tiszmonári Juli, Lup Eva, Lup Trezsá, Trifán Lázár, Vajna János, Orgyán Ádám, Miklósi Mihály, Bota Alexandru, Reisz Simon napszámosságokat.

— **A templomutca kövezése** közel áll a befejezéshez. A munkálatot nagyban akadályozza az időjárás és az a körülmény hogy a közzétett tilalom dacára a készülő utburkolatot egyesek erőszakkal is rongálják a kocsiközlekedéssel s készleltetik a munkálatot, mely a jövőhéten be lesz fejezve. Az előjáróság addig is a közlekedésre vonatkozó tilalmat újból közhírré tette.

— **Mérnök, építész, építő- és kőművesmester, fakeskedő és vállalkozó** olvasóinknak szolgálatot vélünk teljesíteni akkor, amidőn b. figyelmüket felhívjuk a Budapestben közel három évtized óta megjelenő „Vállalkozók Lapja“ című felhívatalos szaklapra, a melyekben az országban előforduló összes mérnöki munkákra, építkezésekre, szállításokra, faeladásokra, fakesreletekre vonatkozó állami, megyei, községi és magánrésztől kibocsátott árlejtési és árverési hirdetések, tervpályázatok és az e téren előforduló mindennemű vállalati hírek közölve vannak. Előfizetni a Vállalkozók Lapja kiadóhivatalában Budapestben, VIII., Rákóczi-ut 29. szám alatt és minden postahivatalnál lehet félévre 8 koronával, egész évre 16 koronával.

— **Szigoru telek.** Sok-sok panaszzó hangzott már el az idén a tél zordonsága miatt. Nálunk ugyan a hidegség miatt a tél nem mondható szigorúnak, de az ország más részeiben nagy hideg van. Pedig ha végiglapozzuk a régi krónikákat, bizony jóval szigorubb telekről is találunk feljegyzéseket. A történetírók például megemlítik, hogy 860-ban olyan hideg tél volt, hogy még

az Adriai-tenger is befagyott. 1132-ben a Rhone vizét fedte vastag jégburrok, úgy, hogy az emberek könnyebb járműveken teljesen zavartalanul közlekedhettek. 1246. telén a valencei esatornákon bálakat rendeztek. 1334-ben egész Olaszországban óriási károkat okozott a fagy, amely az egész citrom- és narancstermést is tönkretette. Hollandiában 1433-ban negyven napon keresztül esett a hó és így kétségtelen, hogy sehol a világon nem volt még együtt olyan nagy hőmennyiség, mint akkor ebben az északi országban. 1493. karácsony napján a genuai-öböl befagyott be és négy esztendővel később a marseillei öböl lakóinak hasonló látványban volt része. 1594-ben, 1612-ben és 1638-ban az Adriai- és Atlanti-tenger partvidékei fagytak be. A legszigorubb tél 1739. és 1740. közt volt és szeptember végétől június végéig tartott. A levegő a nagy hideg következtében olyan sűrű volt, hogy még a harangszót sem lehetett meghallani, egyes vidékeken pedig nem tudták eltemetni a halottakat, mert a hó keménynyé fagyott s a földbe nem lehetett sirt ásni. Az Elba jégburka még márciusban is két rófnyi volt.

Vásári rendtartás.

Ugy az elárúsítók, mint a fogyasztó közönség tájékoztatása végett szükségesnek tartjuk a vásári rendtartásra vonatkozó vármegyei szabályrendelet lényegesebb intézkedéseinek ismertetését.

1. §. A hetivásárok kezdődnek április, május, június, július, augusztus, szeptember és október hónapokban reggeli 5 órakor; november, december, január, február és március hónapokban pedig reggeli 7 órakor és végződnek mindig délután 4 órakor.

Ott, a hol a hetivásár állatfelhajtással egybekötve van engedélyezve, az állatoknak az állatvásár-térre való felhajtása a hetivásárral egyidőben veszi kezdetét.

Az országos kirakó- és állatvásárok október, november, december, január, február és március hónapokban reggeli 6 órától esti 6 óráig; április, május, június, július, augusztus és szeptember hónapokban pedig reggeli 5 órától esti 8 óráig tartatnak s az állatoknak az állatvásár-térre való felhajtása csakis ezen időn belül szabad.

2. §. Az élelmiszerek csakis élvezhető, hamisítatlan állapotban bocsáthatók áruba.

Az eladásból kizártnak azon gabonaművek, melyek fűmaggal, vadboróval kevertek, valamint a hüvelyesek, melyek az egészségre ártalmas anyaggal vannak keverve.

Az eladásra kínált lisztnek romlatlan gabonából készültnek és hamisítatlannak kell lennie.

Az áruba bocsátott kenyérnek jó és tiszta lisztből készült, megfelelően dagasztott, jól kisült és az egészségre ártalmas keveréktől mentnek és teljesen romlatlanak kell lennie.

A zöldségárú csak friss minőségben kínálható és az egészségre ártalmas fűvekkel keverve lenni nem szabad.

A gombák közül csak a csiperke, a kenyérgomba, rókagomba, keserűgomba, szarvasgomba, szegfűgomba és királygomba kínálható eladásra.

Éretlen gyümölcsnek nyers állapotban kicsinyben való eladása tilos, befőzésre használandó gyümölcsök félérett állapotban is hozhatók ugyan vásárra, de csakis kosarakban és a gyümölcsáruló helytől félreeső célra kijelölt téren adhatók el.

A tejet sodorni, élesíteni, nemkülönben a tejet liszttel és vízzel keverni tilos.

Tejet, tejfölt, turót és vaját oly községekbe, melyekben marhavész vagy száj- és körömfájás uralg, a vásárra hozni tilos.

A vaj, tejfel és turó csak természetes, hamisítatlan minőségben kínálható, avas és keserű vaját és tejfelt áruba bocsátani tilos.

Az eladásra szánt tojásoknak zápoknak nem szabad lenniük.

A zsírnak avasnak, vagy marhazsírral (faggyu) kevertnek lenni nem szabad.

A lépes és csurgatott méz csak tiszta, minden keveréktől menten bocsátható áruba.

Savanyított ugorkát, céklát, besavanyított zöldbabot stb. rézedényekben elhelyezni, vagy ezekhez rezet, vagy valamely rezes tárgyat tenni nem szabad.

Beteg szárnyasállat, vagy rothadásnak indult vad a piacról kizárandó.

3. §. Romlott, szagos hus, valamint romlott hentes-árú a piacról ki van zárva, az ilyen árú azonnal eldobandó és megsemmisítendő,

És ezenkívül az eladó, illetve ennek megbízója ellen, a büntető eljárás megindítandó. Sertéshus, mely a hivatalos szemle alkalmával az egészségre ártalmas borsokásnak állapítatik meg, a piacról ki van zárva, esetleg lefoglalandó (1885. évi április hó 8-án 1098. sz. a. kelt belügyminiszteri rendelet.)

4. §. Minden eladó árút csak egy áruhelyen árusíthatja, mindazonáltal a járási főszolgabírónak jogában áll ott, hol a közlekedési és helyi viszonyok megengedik, több áruhelyet is megengedni, ezen esetben a második és további áruhelyek csak ott engedélyezhetők, hol a már felállított sátrak sorrendje végződik.

Az iparosok és kereskedők elhelyezése az igazolvány kelte szerint sorrendben történik; aki a vásár megkezdése után érkezik, az a sorrendben utolsó helyre tarthat csak igényt.

A vásári felügyeletet gyakorló főszolgabíró intézkedéseinek mindenki feltétlenül engedelmeskedni tartozik.

5. §. A vásársátrak és általában az árusító helyek kijelölése a községi előjáróság vagy egyik megbízott közege által történik és ilyeneket a községi előjáróságnál előzetes bejelentés nélkül felállítani, illetve elfoglalni nem szabad.

6. §. Az áruló-asztalok 2 méter, az áruló-helyek a földön 2 méternél több területet nem foglalhatnak el.

7. §. Nyilvános helyen, piacon, utcákon felállított árú-asztalok, sátrak a vásár után azonnal eltávolítandók.

8. §. Fuvárosoknak üres szekerekkel a vásártéren állani nem szabad.

9. §. A husárlási helyeket és ezekhez az állóhelyek beosztását a községi előjáróság jelöli meg, mely alkalommal az előbb szerzett jogok és a vevőközönség érdekei lehetőleg tekintetbe veendők.

10. §. Azon sátraknak, melyekben marha, borjú és sertéshus árulatik, fedve kell lenniük és 2 és fél méter hosszú és 2 méter szélesnél többnek lenniük nem szabad.

11. §. A juh-, kecske-, berbécs-, bárány és gidóhus egyszerű állványokon is árusítható, ezen állványoknak azonban 2 méternél hosszabbnak lenni nem szabad. Háj, zsír, sertésaprólék és füstölt-hus földről is árusítható.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

14449/906. sz. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A hátszegi kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság dr. Rosenberg Ignác ügyvéd által képviselt Popa Dán a Jánosé végrehajtónak Popa Dumitru I. Gyorgye a Flori végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében közhírré teszi, hogy végrehajtónak 140 kor. tőke, ennek 1895. évi június hó 10-ik napjától járó 6 o/o kamatai 44 kor. 75 fillér eddigi megállapított per és végrehajtási, valamint a jelenlegi 18 kor. seddig felmerülendő költségek iránti úgy a csatlakozottnak kimondott dr. Ajtay Aladárnak 50 kor. 80 fillér tőke s jár. iránti követelése kielégítése végett Popa Dán I. Gyorgye végrehajtást szenvedőnek a dévai kir. törvényszék puji kir. járásbíróság területéhez tartozó Petrilla község 251. szt. jvkben A. 7 6. 9. 10. 11. rdsz. alatt felvett ingatlanoknak nevének álló 2/3 kétharmad részét rendszámokénti részletekben az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételekben részletezett összesen 826 kor. kikiáltási áron az 1907. évi február 12 napjának d. e. 10 órakor Petrilla község előjárósága házában megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikiáltási áron alul is elfogja adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak bánatpénzzel az ingatlanok kikiáltási árának 10 % készpénzben vagy a kormány által ovadékképesnek nyilvánított értékpapírban, melynek névértéke 2/3 részéig fogadtatik el csupán a kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes bírói letétbe helyezését tanúsító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár fele részét az árverés napjától számított 30 nap alatt a másik felerészét

ugyanazon naptól számított 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a hátszegi kir. adóhivatal, mint letéti pénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítani.

A kir. járásbiróság, mint tkvi. hatóság.
Gorove Viktor,
kir. aljbíró.

Szám 1810. vhtó 1906.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a puji kir. járásbiróságnak 1906. évi Sp. I. 219/2 számú végzése következtében dr. Jenciu Tamás ügyvéd által képviselt Azolla Márkus A.-B.-iskronyi lakos javára Pietsch István lupényi lakos ellen 610 kor. s jár erejéig 1906. évi március hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1244 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: különféle szobabútorok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbiróság 1906. évi V. 301/7 számú végzése folytán 610 korona tökekövetelés ennek 1906. évi január hó 20-ik napjától járó 5 % kamatai, váltódij és eddig összesen 147 kor. 90 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Pietsch István lupényi lakos házában leendő megtartására 1907 évi január hó 29-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alál is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Puj, 1907. évi január hó 6-ik naptán.
Bárá Bánffí Albert
kir. bir. végrehajtó.

**A legjobb magvakat
A legnemesebb fákat
A legszebb virágokat**

A legdivatosabb csokrok és koszorukat

friss élővirágokból a legjobb
minőség szavatolása mellett
szállítja

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító mag- és virágkereskedése **TEMESVÁROTT**

Nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen



**Husz élő
méh családból ..**

álló méhállományom és 20 drb. üres
50-80 lépes kerettel ellátott **kaptár**,

többféle **méhész eszközzel** és a jó
karban levő méh-házzal együtt **OLCSÓN ELADÓ.**

Uj lakásom helyszüke miatt, az átköltözködés
előtt, tehát február közepeig.

Pelger Mihály,
ev. lelkész.



Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

**Réthy-féle
pemetefü cukorkánál**

Vásárlásánál azonban vigyázzunk
és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel
sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

5658—1906. sz.

Hirdetemény.

Az 1875. évi XLVII. t.-cikk 8. §-a értelmében a föld és házbirtokosok ezen jövedelmükre kirótt adók után fizetendő általános jövedelmi pótdónál esökkenőleg figyelembe veendő az ingatlanokra kamat feltüntetése mellett bekebelezett adóságok után fizetett évi kamatok 10%.

Figyelmeztetjük a közsé föld és háztulajdonosait, hogy ingatlanaira zálogjogilag bekebelezett teher tételeket bezárólag folyó évi január hó 30-ig az erre vonatkozó igazoló okmányoknak felmutatása mellett a községi adóügyi osztálytól ingyen kapható bejelentési iven annál is inkább bevallják, mivel a későbbben beérkező bejelentések csakis az adóév október hava 15-éig a m. kir. pénzügyigazgatósághoz benyújtandó igazolási kérelem alapján vehetők figyelembe.

Petrozsény, 1907. évi január hó 12.

Előljárátság.

A legelőkelőbb orvostanárok által ajánlott és a kiállításokon aranyérmekkel és diszoklevelekkel kitüntetett

Esterházy-cognac,

mely a közönség kedvence itala mindenütt kapható.

Központi iroda:

Gróf Esterházy Géza-féle cognagyár

BUDAPEST

V. ker., Nádor-utca 16.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Perozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. **Tanszerek, rajz- és íróeszközök** nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb, kereskedésemben jutányos árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultura tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben **nyomdát** állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva **könyvkötészetet** rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.